

Geografia regional

Código: 101589
Créditos ECTS: 6

Titulació	Tipo	Curso	Semestre
2501002 Geografía y ordenación del territorio	FB	1	2

Contacto

Nombre: Mireia Baylina Ferré

Correo electrónico: Mireia.Baylina@uab.cat

Uso de idiomas

Lengua vehicular mayoritaria: catalán (cat)

Algún grupo íntegramente en inglés: No

Algún grupo íntegramente en catalán: Sí

Algún grupo íntegramente en español: No

Prerequisitos

Esta guía no dispone de la versión en castellano dado que está en proceso de extinción.

Objetivos y contextualización

L'assignatura Geografia Regional forma part dels crèdits de formació bàsica del primer curs del Grau de Geografia, i té per objectiu donar una aproximació teòrica i metodològica a l'estudi regional en geografia.

El programa es divideix en dues parts: la primera part és una introducció a la geografia regional, i als llocs i les regions en un món canviant. Es pretén situar la perspectiva regional en el conjunt de la disciplina geogràfica i donar a conèixer les bases conceptuals de l'estudi de les regions, així com explicar l'evolució de l'organització regional del món. La segona part es dedica a l'anàlisi regional des de la concepció tradicional de la regió en el marc del possibilisme, fins a la consideració del cos com a lloc, en el context del postmodernisme. En aquest sentit, s'avança des de la geografia regional clàssica i els mètodes tradicionals d'investigació, fins arribar a l'anàlisi de l'anomenada "nova geografia regional" en el marc actual de la interrelació entre el global i el local.

En definitiva, l'assignatura vol mostrar la importància de la geografia regional en la història de la disciplina i en particular, de l'anàlisi regional en el món actual. La compressió del temps i de l'espai ha fet augmentar les diferències regionals i locals i cal evidenciar-ho; i per altra banda, malgrat l'abundància i disponibilitat d'informació s'evidencia un profund desconeixement dels territoris. Aquest coneixement és fonamental per explicar molts dels esdeveniments actuals al món i a totes les escales.

Els objectius més específics són:

Entendre i valorar la importància del concepte de regió en geografia i les diferents accepcions segons les escoles de pensament geogràfic.

Valorar el concepte de regió com un marc d'interacció social, econòmica, política i cultural.

Comprendre i saber utilitzar el concepte actual de regió en el context de la interrelació entre el local i el global, i aplicar-lo a diferents escales d'anàlisi.

Analitzar i proposar criteris de regionalització del territori.

Valorar la importància dels estudis regionals en geografia.

Desenvolupar les capacitats de treball autònom i de treball en equip.

Competencias

- Aplicar métodos y técnicas de trabajo de campo para adquirir un conocimiento directo del territorio.
- Desarrollar las habilidades específicas relacionadas con el conocimiento de técnicas de trabajo, en especial las relacionadas con la obtención, análisis, tratamiento y expresión cartográfica de información geográfica, así como las que hacen referencia con el trabajo de campo.
- Dominar el conocimiento teórico necesario para plantear problemas geográficos de forma integrada y combinar un enfoque generalista con un análisis especializado.
- Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.
- Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su ámbito de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica e ética.
- Respetar la diversidad y pluralidad de ideas, personas y situaciones

Resultados de aprendizaje

1. Analizar las principales dinámicas del mundo actual desde una vertiente geográfica.
2. Contrastar y comparar datos geográficos relevantes.
3. Desarrollar las habilidades propias del trabajo de campo, observar y elaborar los informes correspondientes.
4. Interpretar y elaborar documentos cartográficos de información geográfica.
5. Obtener, tratar y analizar datos geográficos.
6. Participar en debates geográficos respetando las opiniones de otros participantes.
7. Plantear problemas sobre la diversidad física, económica, social y cultural de los territorios aplicando conocimientos de geografía regional.
8. Sintetizar los conocimientos adquiridos sobre el origen y las transformaciones experimentadas por los diversos campos de estudio de la disciplina.
9. Visualizar las relaciones físicas y humanas a partir del conocimiento directo del territorio.

Contenido

I PART. REGIONS: TERRITORIS DISTINTIUS, INTERDEPENDENTS I CANVIANTS

Bloc 1. Introducció: Geografia regional, regionalització i regions en context

II PART. ANÀLISI REGIONAL: DEL CONCEPTE DE REGIÓ TRADICIONAL AL COS COM A LLOC

Bloc 2. El concepte de regió i la construcció de la geografia regional: L'escola regional francesa

Bloc 3. La perspectiva sistèmica i la geografia coremàtica

Bloc 4. La perspectiva de l'economia política

Bloc 5. La perspectiva cultural

Metodología

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan a través de les següents activitats:

- 1) Explicacions orals per part del professorat (Grup 1) o lectura dels apunts i altres materials generats pel professorat (Grup 70)
- 2) Lectura d'articles i/o capítols de llibre
- 4) Pràctiques de curs
- 5) Debat/Fòrum presencial (Grup 1) o en xarxa (Grup 70) de les lectures obligatòries

Actividades

Título	Horas	ECTS	Resultados de aprendizaje
Tipo: Dirigidas			
Clases teóricas	25	1	1, 2, 7
Debates sobre las lecturas y películas	10	0,4	2, 9, 3, 4, 5, 7, 8
Prácticas de curso	10	0,4	3, 6, 7, 8
Tipo: Supervisadas			
Pruebas escritas	5	0,2	1, 2, 8
Tutorías individuales o en grupo	15	0,6	2, 7
Tipo: Autónomas			
Estudio personal	20	0,8	1, 2, 3, 7, 8
Lectura individual de textos obligatorios	15	0,6	1, 2, 7, 8
Realización de prácticas	10	0,4	1, 2, 9, 3, 4, 5, 7, 8

Evaluación

Es realitzarà una prova escrita a mitjan i final de curs (35%), i una part pràctica (65%). Hi ha reavaluació de les proves escrites i d'una part

(20%) de la part pràctica. La nota màxima en la reavaluació és de 5. Les persones que no es presentin a cap activitat avaluable (prova escrita o exercici pràctic) tindran un "No avaluable". Només que l'alumne/a es

presenti a una activitat avaluable s'avaluarà l'assignatura.

De les proves escrites es valorarà el nivell de coneixement del tema, la pertinència de la resposta, la capacitat de relacionar idees, la claredat explicativa i l'argumentació; de la part pràctica, la capacitat d'anàlisi, la reflexió crítica, l'aportació personal, la capacitat de síntesi dels resultats, la claredat en l'exposició i la presentació formal. De la participació en els debats es valorarà l'exposició d'idees i el seguiment del debat.

Actividades de evaluación

Título	Peso	Horas	ECTS	Resultados de aprendizaje
Participación en debates	20%	15	0,6	6, 7
Pruebas escritas	35%	5	0,2	1, 2, 8
Prácticas de curso	45%	20	0,8	1, 2, 9, 3, 4, 5, 7

Bibliografía

ALBET, Abel (1993), "La nueva geografía regional o la construcción social de la región" a Anales de Geografía de la Universidad Complutense, 13: 11-29

ALBET, Abel (2001), "¿Regiones singulares o regiones sin lugares? Reconsiderando el estudio de lo regional y lo local en el contexto de la geografía postmoderna", Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles, 32: 35-52

ALBET, Abel & GARCIA RAMON, Maria Dolors (1998), "Teoria i mètodes de la geografia regional", a M. Pallarès & A. Tulla (eds.), Geografia Regional, Universitat Oberta de Catalunya, pp. 9-59

ALLEN, John & MASSEY, Doreen & COCHRANE, Allan (1998), Rethinking the region, London, Routledge

BOLETÍN DE LA ASOCIACIÓN DE GEÓGRAFOS ESPAÑOLES (1980), La región y la geografía española, Valladolid, Asociación de Geógrafos Españoles

BOLETÍN DE LA ASOCIACIÓN DE GEÓGRAFOS ESPAÑOLES (2001), Región y Geografía regional, 32, Murcia, Asociación de Geógrafos Españoles

BURGUEÑO, Jesús (2003), Història de la divisió comarcal, Barcelona, Rafael Dalmau

BUTTIMER, Anne (1980), Sociedad y medio en la tradición geográfica francesa, Vilassar de Mar, Oikos-Tau

CASTILLO, José Manuel (1993), Análisis geográfico regional y región. Entre la tradición geográfica y las tendencias disciplinares recientes, Maracena (Granada), Instituto de Estudios Almerienses

CLAVAL, Paul (1990), "La nova regió a final del segle XX", La regionalització del territori i els ens intermedis Barcelona, Diputació de Barcelona, pp. 125-130

CLAVAL, Paul (1993), Initiation à la géographie régionale, Paris, Nathan Université

CRESSWELL, Tim (2005), *Place. A short introduction*, Oxford, Blackwell

DE BLIJ, H.J. & MULLER, Peter O. (2005), *Concepts and regions in Geography*, Hoboken, NJ, John Wiley and sons

DURAND, Marie-Françoise et al. (2008), *Atlas de la globalización*, València, Publicacions de la Universitat de València

FRÉMONT, Armand (1976), *La région, espace vécu*, Paris, PUF

GARCIA RAMON, Maria Dolors; NOGUÉ, Joan & ALBET, Abel (1992), *La práctica de la geografía en España*, Vilassar de Mar, Oikos-Tau

GILBERT, Anne (1988), "The new regional geography in English and French speaking countries" a *Progress in Human Geography*, 12 (2): 208-228

HIGUERAS ARNAL, Antonio M. (2003), *Teoría y método de la geografía. Introducción al análisis geográfico regional*, Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza, Colección textos docentes, 99

4

HOLLOWAY, Lewis & HUBBARD, Phil (2001), *People and place. The extraordinary geographies of everyday life*, Harlow, Prentice Hall

JOHSTON, R.J. et al. (1990), *Regional Geography. Current developments and future prospects*, London, Routledge

JÖNSSON, C; TÄGIL, S. & TÖRNQVIST, G. (2000), *Organizing European space*, London, Sage

KEATING, M. (1998), *The new regionalism in Western Europe*, Cheltenham, Edward Elgar

LE GALÈS, P. & LEQUESNE, C. (1998), *Regions in Europe*, London, Routledge

MARSTON, Sallie; KNOX, Paul & LIVERMAN, Diana (2002), *World regions in global contexts. Peoples, places and environments*, Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall

MASSEY, Doreen (1984), "Introduction. Geography matters" a D. Massey & J. Allen (eds.), *Geography matters! A reader*, Cambridge, Cambridge University Press/The Open University

MASSEY, Doreen (2005), *For space*, London, Sage

MENDEZ, Ricardo & MOLINERO, Fernando (2002), *Espacios y sociedades. Introducción a la geografía regional del mundo*, Barcelona, Ariel

NOGUÉ, Joan (1989), "Espacio, lugar, región: hacia una nueva perspectiva geográfica regional", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 9: 63-79

ORTEGA VALCÁRCEL, José (2000), *Los horizontes de la geografía. Teoría de la geografía*, Barcelona, Ariel

PAASI, A. (1995), *Constructing territories, boundaries and regional identities*, a T. Forsberg (ed.), *Contested territory*, Aldershot, Edward Elgar, pp. 42-61

- PALLARÈS, Montserrat & TULLA, Antoni F. (1999), Geografia Regional, Barcelona, Ediuoc, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya
- PUDUP, M.B. (1988), "Arguments within regional geography", Progress in Human Geography, 12 (3): 369-390
- PULSIPHER, Linda M. & PULSIPHER, Alex (2006), World Regional Geography. Global patterns, local lives, New York, W.H Freeman and co.
- RIUDOR, Lluís (1989), "L'herència vidaliana en la geografia espanyola", Treballs de la Societat Catalana de Geografia, 20: 21-34
- SOLE I SABARÍS, Lluís (1975), "La regió: estudi i concepte" a Miscellània Pau Vila, Barcelona, Societat Catalana de Geografia/Editorial Montblanc, pp. 413-477
- SOTELO, José Antonio (2001), Estudiar la región, Madrid, Fundación Infodal
- STORPER, Michael (1997), The regional world. Territorial development in a global economy, New York, The Guilford Press
- TREBALLS DE LA SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA (1990), Regió i geografia regional, 21, Barcelona, Societat Catalana de Geografia/Institut d'Estudis Catalans
- VILA, Pau (1926), La Cerdanya, Barcelona, Barcino